

ΜΑΡΙΑ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Τοῦ καιροῦ ποῦ ἐπιμένει

Μικρά καὶ μεγάλα πεζὰ



Ὁ κόσμος εἶναι εὐκολος
ἕνας ἀπλὸς παλμὸς*

ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΣ τοῦ 1990. Ἡ φίλη μου ἡ Κλειὼ μᾶς ἔχει καλέσει, γιὰ νὰ μᾶς φιλοξενήσει, στὸ ἐξοχικὸ της στὸ Πήλιο. Ἄνθρωπος ἔξυπνος, καλόβολος καὶ δοτικὸς. Οἱ μέρες περνοῦν εὐχάριστα καὶ κάποια στιγμή μᾶς ἐνημερώνει ὅτι αὐριο θὰ προστεθεῖ στὴν παρέα ἡ δεκαεξάχρονη Λυδία, πρώην κόρη τοῦ γιοῦ της. Εἶχα ἀκούσει γιὰ πρώην σύζυγο, γιὰ πρώην πεθερά, γιὰ πρώην γκόμενα, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ «πρώην κόρη» πρώτη φορά τὸ ἄκουγα. Ἐξέφρασα τὴν ἀπορία καὶ ἡ Κλειώ, χαμογελώντας πονηρά, μᾶς ἐξήγησε: Ὁ γιὸς της ὁ Ἀλέξης εἶχε παντρευθεῖ στὰ τριάντα του ἀπὸ κεραυνοβόλο ἔρωτα. Ὅπως συμβαίνει μὲ τὶς μεγάλες ἐκρήξεις, δὲν κράτησε πολὺ. Καὶ οἱ δύο ἄρχισαν νὰ κάνουν νερά. Συμβιώνανε μὲ ἀνοχὲς καὶ ἀντοχές. Γιατί ὄχι, καὶ μὲ ἀγάπη. Κάποια στιγμή ἐκείνη ἔμεινε ἔγκυος ἀπὸ τὸν τότε φίλο της, ποὺ ὅμως ἦταν παντρεμένος καί, ὑπὸ τὶς συνθήκες τῆς ἐποχῆς, δὲν μπορούσε νὰ ἀναγνωρίσει τὸ παιδί. Δὲν εἶχαμε ἐξελιχθεῖ τόσο τότε. Ὁ

Ἄλέξης τὴν καθυσύχασε καὶ χωρὶς κανένα πρόβλημα ἀναγνώρισε τὸ νεογέννητο καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ ἐπώνυμό του. Ὄταν ὁ πραγματικὸς πατέρας ἀποδεσμεύτηκε, ὁ Ἄλέξης τὸ ξε-ἀναγνώρισε καὶ ἡ μικρὴ Λυδία πῆρε τὸ ἐπώνυμο τοῦ πατέρα της. Τόσο ἀπλά.

Ἄδύναμος ὁ ἄνθρωπος ἕως θανάτου

ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ χανόταν κάπου κάπου καὶ πότε τὴ βρῖσκαμε στὴν ἐξοχὴ νὰ μαζεύει ἀνεμῶνες ἢ κυκλάμινα μὲς στὴν καλὴ χαρὰ, πότε τὴν ἔφερεν κάποιος περιπατητῆς τῆς Πεντέλης στὸν ὁποῖο εἶχε πεῖ τὴ διεύθυνση τοῦ σπιτιοῦ – αὐτὴ δὲν τὴν ξεχνοῦσε ἀκόμη–, πότε μᾶς τηλεφωνοῦσαν ἀπὸ τὸ σουπερμάρκετ τῆς γειτονιάς, ὅπου εἶχε μπεῖ γιὰ νὰ ψωνίσει χωρὶς νὰ θυμᾶται ὅτι δὲν εἶχε πάρει πορτοφόλι μαζί της – ἐξάλλου ἀπὸ τότε ποὺ ἄρχισαν οἱ περίεργες ἀντιδράσεις δὲν τὴν ἄφηναν τὰ παιδιὰ της νὰ τὸ παίρνει, τῆς τὸ ἔκρυβαν. Ὅταν μᾶς ἔβλεπε, χαμογελοῦσε σὰν παιδιὰ ποὺ τὸ ἴπιασαν νὰ κλέβει τὸ γλυκὸ καὶ μᾶς ἀγκάλιαζε μὲ ἀγαλλίαση.

«Ἡ καρδιὰ ἔχει τοὺς λόγους της, ποὺ ἢ λογικὴ δὲν ξέρει», ἔλεγε ὁ Πασκάλ.

Μοῦ ἦταν ἀδύνατον νὰ συνδέσω αὐτὸ τὸ ἄλαλο χαμένο πλάσμα μὲ τὴ γλύκα στὴν ὄψη καὶ τὴ φευγάτη ματιὰ, ποὺ διατηροῦσε ἀκόμη τὰ σημάδια τῆς ὁμορφιάς του, μὲ τὴ δραστήρια, ἀποτελεσματικὴ καὶ ἀξιαγάπητη ἀδερφή μου. Μὲ παρηγο-

ροῦσε κάπως τὸ ὅτι ἡ ἴδια δὲν εἶχε ἐπίγνωση τῆς κατάστασής της. Ὅταν ὅμως τὸ βράδυ, πρὶν κοιμηθεῖ, ἢ πιὸ ἀργὰ τῆ νύχτα, ποὺ συχνὰ ξυπνοῦσε, τὴν ἔπιανε ἓνα παραλήρημα καὶ θυμότανε ἀνακατεύοντας εὐτυχίες καὶ δυστυχίες, ζωντανούς καὶ πεθαμένους, ἐχθρούς καὶ φίλους καὶ μιλοῦσε ἀσταμάτητα καὶ ἔνιωθα νὰ πάσχει καὶ νὰ βασανίζεται, μὲ κατέκλυζαν οἱ ἔνοχες καὶ οἱ πίκρες ὅλου τοῦ κόσμου, ποὺ δὲν μποροῦσα νὰ κάνω τίποτε.

Ἄρνηση τῆς πραγματικότητας

ΠΑΛΙ ΣΟΥ ΖΗΤΗΣΑ, γιὰ τρίτη φορά, νὰ φέρεις τὸ βούτυρο ἀπὸ τὸ ψυγεῖο καὶ ἀδιαφόρησες. Τὴν τέταρτη ἔβαλα τὶς φωνές. Ἐξεπλάγης μὲ τὴν ἔνταση. Δὲν μποροῦσες νὰ καταλάβεις τὸ γιατί. Τὸ μετάνιωσα κι ἐγώ. Ἄρνούμαστε καὶ οἱ δύο νὰ δεχτοῦμε ὅτι δὲν ἀκοῦς πιὰ τόσο καλά. Τί τόσο καλά δηλαδή... Δὲν ἀκοῦς σχεδὸν καθόλου. Ἐσύ, ἐκ χαρακτῆρος ἥπιος καὶ ἀνεκτικός, δὲν διαμαρτύρεσαι κι ἐγώ, γιὰ νὰ κρατηθῶ, θυμᾶμαι τὸν ψυχολόγο ποὺ ἄκουσα μιὰ μέρα στὴν τηλεόραση νὰ λέει ὅτι σὲ περίπτωση χρόνιων ψυχοφθόρων περιστατικῶν στὸ σπίτι, ὅπως ἡ ἄνοια, τὸ Ἄλτσχάιμερ, ἢ κάθε μορφῆς ἀναπηρία, αὐτοὶ ποὺ χρειάζονται ψυχολογικὴ ὑποστήριξη εἶναι οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φροντιστὲς τῶν πασχόντων, ὄχι οἱ ἄρρωστοι. Ἔτσι ἠρέμησα.

Γοητεία

ΔΕΝ ΗΞΕΡΕ τί ακριβῶς εἶναι ἡ γοητεία. Ἐκεῖνο ποῦ ἀπολάμβανε ὅμως ἀπὸ τότε ποῦ κατὰλαβε τὸν ἑαυτό του ἦταν ἡ διάθεση τῶν φίλων νὰ τὸν ἐξυπηρετοῦν καὶ νὰ εἶναι πλάι του στὶς δύσκολες στιγμές. Καὶ ἦρθε τὸ τσιτάτο ἀπ' τὸν Καμύ, ὁ ὁποῖος καὶ ἄλλες φορές τοῦ εἶχε δώσει λύσεις: «Γοητεία εἶναι ἕνας τρόπος νὰ παίρνεις τὴν ἀπάντηση “ναί”, χωρὶς νὰ ἔχεις κάνει κάποια ξεκάθαρη ἐρώτηση».

Ἡ δύναμη τοῦ μυαλοῦ

Ο ΗΛΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ἦταν συμμαθητὲς ἀπὸ τὸ δημοτικό. Μαζὶ μεγάλωσαν. Ὁ ἓνας μπασκετμπολίστας, ψηλός, γοητευτικός, λίγο ἀπόμακρος· ὁ ἄλλος μισοριξιά, ἄριστος μαθητὴς, σπιρτόζος, μὲ ἰδιαίτερο χιοῦμορ· ὅλοι τὸν ἀποζητοῦσαν στὶς παρέες. Ὁ Ἡλίας ἔγινε γυμναστής, τὸ ἀναμενόμενο. Ὁ Γιῶργος δημοσιογράφος.

Μιὰ μέρα βρεθήκαμε σὲ κοινὴ παρέα καὶ ἀκουσα τὸν Ἡλία νὰ λέει:

«Ἐμεῖς οἱ δυὸ ἔχουμε μία βασικὴ διαφορά. Ἐγὼ κυνηγᾶω τὶς γυναῖκες καὶ τὸν Γιῶργο τὸν κυνηγᾶνε, δὲν προλαβαίνει νὰ διαλέγει. Πῶς τὰ καταφέρνεις, βρὲ φίλε;».

Κάποιος πρέπει νὰ πεῖ στὸν Ἡλία ὅτι τὸ μυαλὸ μετράει περισσότερο ἀπὸ τοὺς κοιλιακοὺς.

Συνειρμοί

ΣΤΙΣ ΝΟΡΜΑΛ πολυμελεῖς οἰκογένειες, πέρα ἀπὸ τὴν αὐτονόητη ἀγάπη ποὺ συνδέει ὅλα τὰ μέλη μεταξύ τους, ὑπάρχουν καὶ κάποιες ἰδιαιτέρες συνάψεις γιὰ διάφορους λόγους. Στὴ δική μας οἰκογένεια, γιὰ παράδειγμα, ἢ γιὰ γιὰ εἶχε ἀδυναμία στὸν πρωτότοκο, κυρίως γιὰτὶ ἦταν ἀγόρι. Ἡ μαμὰ στὴ μεγάλη κόρη, ἢ ὅποια εἶχε τὸ ὄνομα τῆς δικῆς της μητέρας, ποὺ ἀπεδήμησε εἰς Κύριον νωρίς. Ἡ μικρὴ κόρη ἀπολάμβανε τὴ φροντίδα καὶ τὴ λατρεία τῶν δύο μεγαλύτερων ἀδερφῶν κι ἐγώ, ἢ μεσαία, τὴν ἀμέριστη ἀγάπη τοῦ πατέρα, γιὰτὶ τοῦ ἔμοιαζα, γιὰτὶ ἔπαιρνα τὰ γράμματα καὶ θὰ σπούδαζα, κάτι ποὺ δὲν κατὰφερε νὰ κάνει ἐκεῖνος στὰ δύσκολα μεσοπολεμικὰ χρόνια, γιὰτὶ εἶχα τὸ ὄνομα τῆς δικῆς του μάνας.

Γενικὰ ὁ μπαμπὰς δὲν ἦταν ἐκδηλωτικὸς. Μᾶς ἀγκάλιασε καὶ μᾶς φίλησε μὲ στοργή, ὅταν ἦταν πιὰ μεσήλικας. Δὲν ἦταν ἀπὸ τοὺς οἰκογενειάρχες ποὺ νοιάζονται τί θὰ φᾶνε καὶ τί θὰ φορέσουν τὰ παιδιὰ. Πλήρωνε βέβαια ἀγόγγυστα ὅ,τι ἀποφάσιζε ἢ μαμὰ. Τίποτε δὲν στερηθήκαμε.

“Όλα τὰ παιδιὰ παντρεύτηκαν καὶ ἔκαναν οἰκογένειες. Μόνο ἐγὼ εἶχα περάσει τὰ σαράντα καὶ ἀδιαφοροῦσα ἂν θὰ ντυνόμουνα νυφούλα. Ὁ μπαμπὰς τὸ ἤθελε πολὺ, γι’ αὐτὸ καὶ λίγους μῆνες μετὰ τὸν γάμο μου ἔνιωσε ὅτι ἔληξε ὁ προορισμὸς του καὶ ἔφυγε.

Ἐκεῖ, γύρω στὰ ἐξήντα του, σκέφτηκε ὅτι ἔπρεπε νὰ φροντίσει γιὰ τὴν προίκα μου. Βῆμα πρῶτο: Παρήγγειλε μία μπατανία ἀπὸ ἀγνὸ παρθένο μαλλὶ στὴ συγχωριανή του ποὺ εἶχε ἀργαλειὸ – δὲν τοῦ ἔλεγαν τίποτε τὰ πουπουλένια στρώματα τῶν ἡμερῶν μας. Βῆμα δεύτερο: Ἀπὸ διερχόμενο γύφτο μοῦ ἀγόρασε ἓνα σερβίτσιο μαχαιροπίρουνα γιὰ δώδεκα ἄτομα – τοῦ τὸ πούλησε ὡς ἀσημένιο – καὶ ἓνα ἀντίστοιχο σερβίτσιο φαγητοῦ ἀπὸ καλὴ πορσελάνη. Βῆμα τρίτο: Μοῦ πῆρε μιὰ κρυστάλλινη παγοθήκη μὲ ἀσημένια λαβίδα. Τὰ σεντόνια καὶ τὶς πετσέτες τὰ ἔχε φροντίσει ἡ μαμὰ ἀπὸ νωρίς.

“Όλα αὐτὰ ἦρθαν ἀπρόσκλητα στὸ μυαλό μου, καθὼς τακτοποιοῦσα τὰ πράγματα στὸ ντουλάπι μετὰ τὸ μεσημεριανὸ φαγητὸ μὲ τὰ ἑναπομείναντα μέλη τῆς οἰκογένειας. Καὶ τί περίεργο! Σήμερα ἦταν ἡ Γιορτὴ τοῦ πατέρα.